

Nærings- og fiskeridepartementet
0030 OSLO

Sendes elektronisk til postmottak@nfd.dep.no

Deres ref:

Oslo, 28. oktober 2014
Vår ref: Henrik Renner Fredriksen/ 14-32948

HØRING – NOU 2014: 4 ENKLERE REGLER – BEDRE ANSKAFFELSER

1 INNLEDNING

Det vises til Nærings- og fiskeridepartementets høringsbrev av 20. juni 2014.

Hovedorganisasjonen Virke representerer over 18 000 virksomheter innen bredden av handel og tjenesteytende næringer. Mange av Virkes medlemmer leverer varer og/eller tjenester til det offentlige, og er således svært opptatt av regelverksutviklingen på området.

Virke har vært representert i Forenklingsutvalget gjennom advokat Henrik Renner Fredriksen. Fredriksen har i hovedsak tilhørt utvalgets flertall. Virke deler gjennomgående Fredriksens synspunkter, både der han har vært i et flertall og der han har vært i et mindretall. Som det fremgår nedenfor vil vi imidlertid på ett punkt ha et avvikende synspunkt, og det gjelder spørsmålet om terskelverdi for anskaffelse av helse- og sosialtjenester, der vi som et subsidiært forslag foreslår å operere med en terskelverdi på € 750 000 (ca. 6 millioner kroner).

Siden det er grundig redegjort for synspunktene i NOU 2014:4, både fra flertallet og mindretallet, begrenser vi oss for øvrig til noen supplerende merknader i dette høringssvaret.

I det følgende vil vi først si noe om hvordan Virke, som representant for leverandørsiden, ser overordnet på forenkling av anskaffelsesregelverket (punkt 2). Deretter omtaler vi kort forhold der Virke har et annet syn enn Forenklingsutvalgets flertall (punkt 3).

Hovedorganisasjonen Virke

Besøksadresse:
Henrik Ibsens gate 90
NO-0255 Oslo

Postadresse:
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
Tlf: +47 22 54 17 00
Faks: +47 22 56 17 00

E-post
info@virke.no

Bankgiro
6030.05.18543

Org. nr.
970 134 646 MVA

www.virke.no

2 OVERORDNEDE KOMMENTARER - DET HANDLER OM FORENKLING

Virke er opptatt av at det nasjonale anskaffelsesregelverket må forenkles. Vi har respekt for mange av de motforestillinger som har blitt uttrykt mot flertallets forslag, blant annet fremsatt av byggebransjen. Samtidig oppfatter vi at mange taper av syne at formålet er å forenkle regelverket. Virke tror ikke at det er mulig å få til reelle forenklinger uten at det koster noe, for eksempel når det gjelder leverandørens forutberegnelighet. Men man må ikke miste av syne at det dreier seg om anskaffelser under terskelverdiene.

Virke er opptatt av det gode innkjøp. Gode innkjøp får man med økt kompetanse og rett fokus hos innkjøperne. Regelverket er i seg selv ikke til hinder for det gode innkjøp, men vi opplever at dagens omfattende regulering blant annet medfører fokus på regeletterlevelse i stedet for på det gode innkjøp. Et enklere regelverk vil forhåpentlig gi oppdragsgiversiden mulighet til å "løfte blikket".

Forenkling er nødvendig for å redusere dagens svært høye transaksjonskostnader, herunder leverandørens kostnader knyttet til tilbudsutarbeidelse. Det er anslått at det offentlige Norge kjøper varer og tjenester fra det private næringsliv for rundt 400 milliarder kroner hvert eneste år. Samtidig anslås kostnadene å utgjøre hele 16 milliarder kroner, hvorav 75 % er kostnader som faller på leverandørsiden. Dette er åpenbart uheldig, og dagens regelverk må ta en del av ansvaret.

Med forenkling av regelverket mener Virke dels forenkling av prosedyreregler, men også forenkling i form av å fjerne overflødig regulering, slik at innkjøpere kan fokusere på det som er sentralt for å gjennomføre prosedyren. En forskrift kan ikke være en kokebok eller en veileder. Anbefalinger, kan-regler, ikke-sanksjonerbare regler og kontraktsregler i dagens regelverk bør dermed ut, og over i mer egnet sted. Virke støtter derfor utvalgets flertall når det gjelder forslaget om å fjerne denne type bestemmelser fra forskriften. Det betyr ikke at Virke er tilhenger av for eksempel sosial dumping eller motstander av miljøfokus i anskaffelser. Tvert imot. Her vil vi tillate oss å uttrykke en viss undring over at enkelte synes å mene at man er nødt til å opprettholde slike regler for at hensynene skal bli ivare tatt.

Disse hensynene kan være svært viktige hensyn å ivareta i den enkelte anskaffelse. Men hvor godt blir miljøfokus av at det i forskriften står at oppdragsgiver i planleggingsfasen skal ta hensyn til miljømessige konsekvenser av anskaffelsen? For det første kan dette ikke sanksjoneres på noe vis. Det er nødvendig med et ønske om, og en vilje til, miljøfokus hos oppdragsgiver uavhengig av denne oppfordringen. Og det kan neppe være tvilsomt at det er legitimt å ta miljøhensyn selv om det ikke eksplisitt fremkommer av loven eller forskriften at det er mulig. For det andre er det nødvendig med god veiledning for rent faktisk å kunne ta miljøhensyn. Da er det etter vårt syn mer hensiktsmessig at oppfordringen om å ta miljøhensyn ligger i veiledning. Det er vel grunn til å konstatere at gjeldende regulering neppe har vært særlig vellykket når det gjelder ivaretagelse av de aktuelle hensynene, og at det kanskje er på tide å vurdere om dette kan adresseres på en smartere måte.

Virke er opptatt av at det jobbes med gode veiledere i regi av Difi og andre, og at Difi gis de nødvendige ressursene til å jobbe med dette. Videre er det helt avgjørende at det jobbes godt med kompetanseutvikling i den enkelte organisasjon, og at man har fokus på

de forhold som bidrar til gode innkjøp, jf. blant annet de momentene som er fremhevet av utvalget i kapittel 30.2. Det er en forutsetning for vårt syn på mange av Forenklingsutvalgets forslag at innkjøpere hjelpes til det gode innkjøp.

Dersom det er slik at regjeringen lar seg overbevise av særlig byggebransjens innvendinger til flertallets forslag, vil Virke foreslå at man i stedet for å forkaste forenklingsforslagene, heller utvikler et eget anskaffelsesregelverk for bygg og anlegg slik man har i Danmark. Selv om det i et forenklingsspektiv neppe er ønskelig med ytterligere fragmentering av anskaffelsesreglene, bør de særlige hensyn og innvendinger som gjøres gjeldende fra næringen eventuelt bare få betydning for den aktuelle næringen.

Virke ser at det kan være særlig utfordringer i byggebransjen, som er en stor bransje som utfordres av useriøse aktører. Det kan være behov for å vurdere noen særskilte virkemidler knyttet til anskaffelsesregelverket for denne bransjen. Det handler først og fremst om kompetansebygging hos innkjøpere for å hindre useriøse aktører. Vi viser i denne sammenheng til innspill som er kommet fra bransjen om tiltak mot svart arbeid. Vi peker i denne sammenheng også på renholdsbransjen, hvor det er etablert et bransjeprogram og en offentlig godkjenningsordning for å motvirke useriøse aktører. Det er viktig at dette arbeidet forsterkes.

3 FORSLAG DER VIRKE ER UENIG MED FLERTALLET

3.1 Kjøp av helse- og sosialtjenester

Virke ønsker å videreføre **unntaket for ideelle leverandører av helse- og sosialtjenester**. Ideelt sett skulle vi ønske at unntaket ble videreført både over og under den nye terskelverdien på € 750 000,-, men erkjenner at det neppe lar seg gjøre over nevnte terskel. For Virke er det uansett viktig at unntaket videreføres under nevnte terskel, og her er det ikke tvil om at norske myndigheter har anledning til å innføre et slikt unntak. Det vises for øvrig til dissensen i kapittel 12.4.2.3 når det gjelder begrunnelsen for unntaket. Det er etter vårt syn verdt å merke seg at fire av ti i utvalget var med på dissensen.

Dersom det ikke er aktuelt å videreføre ovennevnte unntak under terskelverdien, foreslår vi som et alternativ at terskelverdien for kjøp av helse- og sosialtjenester settes tilsvarende EU-terskelen på € 750 000,-. Det betyr at kjøp av helse- og sosialtjenester bare vil være underlagt de grunnleggende kravene om konkurranse, gjennomsiktighet mv.

Som nevnt over er dette synet ikke hevdet tidligere i prosessen. Poenget med dette forslaget er å øke handlingsrommet på oppdragsgiversiden til å ivareta de særlige hensyn som gjør seg gjeldende for kjøp av mange tjenester på helse- og sosialfeltet. Da vil oppdragsgivere som ønsker det også kunne ivareta de hensynene som ligger bak Virkes primære ønske om å videreføre unntaket for ideelle aktører. Det understrekes imidlertid at Virke oppfatter et eget unntak for ideelle som en mer treffsikker løsning.

Atter subsidiært støtter Virke mindretallets forslag om en terskelverdi på kr. 3 000 000,- for kjøp av helse- og sosialtjenester.

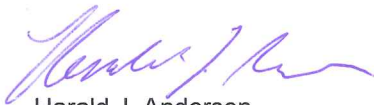
Virkes representant i Forenklingsutvalget tok også – sammen med Helmuth Liessem fra Kirkens Sosialtjeneste – dissens når det gjelder prosedyreregelen for så vidt gjelder kjøp av helse- og sosialtjenester. Det vises til mindretallets merknader i kapittel 27.4.1. Selv om Virke antar at oppdragsgivere ved kjøp av de aller fleste helse- og sosialtjenester omtrent uten unntak vil utnytte forhandlingsadgangen, er dissensen et uttrykk for viktigheten av at det faktisk forhandles rundt tilbudene på dette området, og at leverandører bør få vite om en oppdragsgiver – mot formodning – tenker seg å gjennomføre anskaffelsen uten å forhandle. Med all mulig respekt for at en noe redusert forutberegnelighet generelt vil kunne oppleves som en utfordring, dreier det seg etter vårt syn om en annen situasjon enn den som er påpekt av mindretallet når det gjelder Forenklingsutvalgets forslag til nye prosedyrebestemmelser.

3.2 Unntak for anskaffelser under kr. 100 000

Virke ser ikke behovet for å unnta alle anskaffelser under kr. 100 000,- fra regelverket fullt ut. Det vises til mindretallets dissens i kapittel 12.2.

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Harald J. Andersen
Direktør

Henrik Renner Fredriksen
Advokat MNA